

# ШўМ-ЧОН ЦЗОЛЫК

МАРИЙ ПРАВОСЛАВНЫЙ ЖУРНАЛ 8-ше (124) №, 2023 ий август

Йошкар-Оласе да Марий Элысе Высокопреосвященнейший митрополит Иоаннын благословитлымыже почеш



## КУМЛО ИЙ ЖАПЫСЕ ПИАЛ ДА ОЙГО ВЕРЧ ЮМЫЛАН ДА ЮМЫН АВАЛАН ТАУ!

**Марий Эл кундемыште Моско Патриархатын 100-шӱ епархийжым почмо нерген пунчалым 30 ий ончыч Москон да уло Русьын Святейший Патриархше Алексий II ден Руш Православный Черкын Священный Синодшо луктыныт!**

**Тиде пиалан жапым пагален шарныме пайрем тений пеш кумдан эртен.**

Святейший Патриарх Алексий II 1993 ий 24-25 июлышто республикыштына лийын да архимандрит Иоанным (Тимофеевым) Йошкар-Олан да Марий Элын епископшылан шогалтыме чиным шуктен. Тудын уке лиймекеже, Йошкар-Оласе ик площадьым Патриарший манын лўмдымӱ да Святейший Патриарх Алексий II-лан памятникым шогалтыме. Патриархлан вуйым саваш да таум ышташ 24 июлышто кум архиерей – Йошкар-Олан да Марий Элын митрополитше Иоанн, Альметьевск да Бугульман епископшо Мефодий, Волжск да Шернурын епископшо Феофан, тыгак Йошкар-Оласе епархий управленийын секретарьже иеромонах Серафим (Пасанаев) ден ятыр священник, православный доброволец ден прихожан миенит, памятник ончылан пеледышым пыштеныт да литиям служитленит. Пылпомышто Юмын Престол ончылно тудат мемнан верч кумалеш манын,

владыка Иоанн каласен.

Тиде кечын Благовещенский соборысо кас кумалмаш рўж эртен, вет тушко эше кум архиерей – Виче да Слободскойын митрополитше Марк, Саранск да Мордовийын митрополитше Зиновий, Яран да Лузан епископшо Паисий толын шуыныт, тыгак шуко священник служитлен. Евангелийым лудмо деч вара владыка Феофан толшо чыла еным святитлыме ўй дене шўрен.

Эрлашыжым Благовещенский соборышто эртыше Юмын литургийым шым архиерей вўден, вет пайремыш эше Озан ден Татарстанын митрополитше Кирилл толын. Мемнан священник-влак дене пырля вес кундемла гыч шке архипастырьышт дене пырля толшо-влакат кумалыныт. Черке мурым антифон семын Ангелина Бабинан да Татьяна Чернован вуйлатыме хор-влак муреныт. Алтарыште священствын хоржым ончычсо пеш чапле регент, а кызыт иерей Евгений Самойлов вўден. Кок кечысе кумалмашым Йошкар-Оласе епархийын пресс-службыжо ВКонтакте «Марий Элыште Православий» группын вияш эфирышкыже луктын. Литургийысе ектений годым Святейший Патриарх Алексий II верч посна йодмаш лийын.

*Умбагыже - 2-шо лаштыкыште*





Пайрем лүмеш проповедьым ты гана мученице Татiana лүмеш Йошкар-Оласе храмын настоятельже протоиерей Евгений Сурков ыштен, тудо Юмын Аван «Троеручице» иконыжын историйжым каласкален. Унала толшо архипастырь-влак мемнан митрополитнам шокшын саламленыт, а владыка Иоанн шарнен илашышт Юмын Аван «Троеручице» иконыжым пöлеклен. Озан ден Татарстанын митрополитше Кирилл чылашлан Москон да уло Русьын Святейший Патриархше Кириллын мемнан владыке лүмеш колтымо саламлымашыжым лудын пуэн. Архиерей хиротоний деч вара Руш Черкылан 30 ий тыршен служитлымыжым кугун аклен, Патриарх тудым Москон святительже Макарийын II степеня орденже дене палемден. Владыка Иоанн чылашлан таум ыштен да мемнан епархий Юмын Аван леведышыж йымалне тўзланен да тўзлана манын палемден. Тудо Марий Элын икымше президентше Владислав Зотинлан Марий епископ священномученик Леонидын II степеня медальжым кучыктен.

Пайрем умбакыже Яков Эшпай лүмеш Марий кугыжаныш филармонийын полатыштыже шуйнен. Ончаш толшо-влак «Владыке дене прогулко» фильмым да концертым ончыктеныт. Православный калыкым саламлаш Марий Эл вуйлатыше Юрий Зайцев толын, пу гыч пүчкеден лукмо да тушко великомученик Георгий Победоносцын иконыжым верангыме киотым пöлеклен. Владыка тудым «Марий кундемыште православийын историйже» фотовыставке дене палдарен да Марий епископ священномученик Леонидын I степеня медальже дене палемден.

Юрий Владимирович вашеш тыге каласен: «Кундемыштына мо ышталтын – тиде чылажат калыкын поро надырже, нуно Господь Юмылан да Юмым йöратыше Шочмо эллан – Российлан – чыла ышташ ямде улыт. Президент Владимир Путин манмыла, Российым Господь Шке вуйлата. Православный йўлам арален кодымаште, образований ден социальный служенийыште Черкын рольжо пеш кугу». Кундемнан вуйлатышыж семын тудо Тауштымо серышым владыка Иоаннлан, а Марий Эл Правительствын Чап грамотыжым преподобный Серафим Саровский лүмеш храмын настоятельже протоиерей Александр Бачуринлан, Россий мландыште волгалтше чыла святой лүмеш Советский поселкысо храмын настоятельже протоиерей Николай Ярошевичлан кучыктен. Марий Эл вуйлатышын Таумутшо дене еше шуко энгым палемден.

Митрополит Иоанн тиде кечынак «Троеручице» иконо лүмеш храмыште кас службым эртарен, Юмын Авалан таум ыштен, акафистым лудын. Владыкылан служитлаш Серафим Саровский лүмеш храмын клирикше Константин Домрачев ден протодиакон Михаил Козловский полшеныт. Владыка службо деч вара Архиерей грамотым философий кафедрын доцентше А.В. Артамонова ден «Благовест» хорым вуйлатыше Т.А. Черновалан кучыктен. «Благовест» хорысо изирак ий-готан-влакым ушышо тўшкам вуйлатыше Н.В. Поздеевам Тауштымо серыш дене палемден. Чылашлан Юмын корно дене кошташ да ылышыште вашлиялтше пиал да ойго верчат Юмылан да Юмын Авалан таум ышташ тыланен.





**Йошкар-Олан да Марий Элын митрополитше Иоанным архиерей хиротонийым эртымыжлан 30 ий темме дене Москон да уло Русьын Святейший Патриархше Кириллын саламлымашыже:**

**Тендан Высокопреосвященствылан, Высокопреосвященнейший Иоаннлан, Йошкар-Олан да Марий Элын митрополитшылан.**

Тендан Высокопреосвященство!  
Илышыштыда лийше тиде чапле дате дене – архиерей хиротонийым эртымыланд 30 ий темме дене – Тендам саламлем. Пел курым наре ончыч, эше самырык улмыда годымак, Те шке илышдам Юмылан пӧлекленда. Икмыняр жап гыч духовный шинчымашым налын, монах илыш дене илаш сӧренда, священный саныш шогалтыме лийында. Чыла Кучышо Юмо Тендан кугу тыршымашдам ужын да епископын кӱкшӧ служенийышкыже ўжын. Ты служенийым Те кумло ий сайын шуктеда. Архипастыр пашадам аклен, тидым кызыт пагален шарныме чапле дате дене ушен, Тендам Москон святительже Макарийын II степеня орденже дене палемдымым чынлан шотлем. Архиерей служенийдам ончыкыжат тыгак сайын шукташ Тыланда чон ден кап куатым, шӱлышын чулымлыкшым да Юмын полышыжым кумалын тыланем. Господь дене ушнымаште чот йӧратен,  
+ К И Р И Л Л,  
Москон да уло Русьын Патриархше



**САЛАМЛЕНА**

**Йошкар-Оласе Христос Шочмо лӱмеш Храмын клирикше иерей Димитрий Дьяковым 50 ийым темымыж дене саламлена!**

Димитрий Дьяков 1973 ий 27 июльышто Шернур посёлкышто шочын, Йошкар-Олаште кушкын. Кыдалаш школым, Н. Крупская лӱмеш МГПИ-м тунем лектын.

Тынеш 25 ияш улмыж годым пурен. 2007-2014 ийлаште Йошкар-Оласе Вознесенский соборышто алтарниклан послушанийым эртен. Тиде жапыштак Владимир оласе духовный семинарийыште шинчымашым налын.

2014 ий 28 майыште Йошкар-Олан да Марий Элын архиепископшо Иоанн тудым диакон санышке пуртымо кид пыштыме йӱлам эртарен, а вес ийын 18 ноябрьыште священник саныш шогалтен.

2016 ий 11 январьыште иерей Димитрийым Йошкар-Оласе Христос Шочмо лӱмеш у храмыш служитлаш кусарыме. 2017 ий гыч тудо Медведево район Сидорово ялыште верланыше Юмын Аван «Спорительница хлебов» иконыжо лӱмеш храмыште службым эртара, а 2022 ий гыч настоятельжылан пенгыдемдыме.

Димитрий ачан моло послушанийжат ятыр: тудо Йошкар-Оласе медицине колледжын пашаче коллективше ден студентше-влаклан, Перинатальный рӱдерын врачше ден тушто эмлалтше-влаклан духовный полышым пуэн шога. Тиддеч посна Йошкар-Ола епархийысе миссионер пӧлка вуйлатышын алмаштышыже, Черке ден обществе кокласе кыллан вуйын шога, священномученик Адриан Троицкий лӱмеш курсышто, Христос Шочмо лӱмеш черке пеленысе Рушарня школышто туныкта.

Юмын корныштыжо ўнышын да тыршен служитлымыжлан Димитрий ача набедренник да камилавке дене палемдалтын. 2021 ийыште Москон да уло Русьын Патриархше Кириллын кӱштымашыж почеш тудлан Руш Православный Черкын «Патриаршая благодарность» медальжым кучыктымо.

Димитрий ачам пел курымаш лӱмгечыж дене уло кумылын саламлена! Руш Православный Черкылан служитлымаштыже Юмын полышыжым тыланена, таза да кужу курыман лийже!





## ЧЕРКЕ ДА КАЛЫК ВЕРЧ МУТЫМ КУЧАТ

**С**вято-Троицкий Сергиев лаврыште 19 июльышто Руш Православный Черкын Архиерей Совецанийже эртен. Тудым Москон да уло Русьын Святейший Патриархше Кирилл вуйлатен.

Погынымашым эртарыме шотышто пунчалым Руш Православный Черкын Священный Синодшо эше ўмаште 29 декабрьыште луктын (121-ше №-ан журнал). Кызытсе илышыште лектын шогышо пўсö йодыш-шамычым иза-шольо семын пырля кангашаш манын, Россий кумдык гыч чыла архиерейым ўжмö, а вес элла гыч йöнышт улмо семын толыныт. Совецанийыш Йошкар-Олан да Марий Элын митрополитше Иоанн ден Волжскын да Шернурын епископшо Феофан миенит.

Преподобный Сергей Радонежскийым пагален шарнен, архиерей-влак 17 июль кастене да эрлашыжым Юмын литургийыште кумалыныт. Лаврын Успенский соборжо ончылно эртыше кумалмашым Патриарх Кирилл вўден.

Архиерей Совецаний 19 июльышто Москосо духовный академийын актовый залыштыже тўнгалын, кок пленарный заседаний лийын. Тўн докладым Святейший Патриарх Кирилл лудын, тарватыме йодышыжо-влакым доклад деч вара тўшкан кангашыме.

Венгрийын да Будапештын митрополитше Иларион Синодальный библейско-богословский комиссийым вуйлата. Ты комиссий «Константинополь Патриархатын пашаштыже да нунын егыштын выступленийлаштышт Черке нерген православный туныктымашым йонгылыш ончыктымаш» («Об искажении православного учения о Церкви в деяниях Константинопольского Патриархата и выступлениях его представителей») документым ямдылен. Тудын тўн содержанияжы да иктешлымаш-влак дене владыка Иларион чылаштым палдарен.

Светский законодательствыш пуртымо вашталтыш-влак нерген Моско Патриархийысе Правовой управленийым вуйлатыше игумения Ксения (Чернега) каласкален.

Воскресенскын митрополитше Дионисий Моско Патриархийын пашажым викар, тудо Совецанийын пунчалжым лудын пуэн: «Архиерей Совецаний кугу чаманымаш дене тыгай иктешлымашке шуын: Константинополь Патриархатын вуйлатышыже-влакын амбицийышт, шке интересыштым эн кўшкö шындымышт нунын шинчаштым петырен. Православий ваштареш шогышо политический куат-влак нуным ынде ўзгар семын кучылтыт. Синодальный библейско-богословский комиссийын ямдылыме документ дене палыме лиймеке, Архиерей Совецанийын участникше-влак ты документысе иктешлымаш-влакым чынлан шотлат да Священный Синодлан пенгыдемдаш пуат».

Погынымаш мучаште Святой Черке верч чот тыршыше Преосвященный архипастырь-влакым Святейший Патриарх Кириллын пунчалже почеш черке награде дене палемденит. Чылашлан кугу таум ыштен, Патриарх тыге каласен: «Руш Православный Черкын туныктымаш почеш илыше чыла калыкын кызытсе нелылыкшым Господь порылыкыш савырыже. Святитель Филарет (Дроздов) ойлен: Юмын шонен пыштымаш почеш ышталтеш гын, айдемын осал пашажат поро лектышым пуа. Тидыже тыгак лийже манын, эн ончыч те – Руш Православный Черкын архиерейже-влак – вуйын шогеда, Черкын да калык-влакын пўрымашышт верч мутым кучеда!»





## ЎШНУР СЕЛАСЕ СВЯТОЙ АПОСТОЛ-ВЛАК ПЕТР ДЕН ПАВЕЛ ЛҮМЕШ ЧЕРКЕ ГЫЧ УВЕР-ВЛАК



**6 июль.** Юмын Аван Владимирский иконыжын кечынже черкын настоятельже иерей Алексей Тарасов Советский посёлкышто лийын. Тудо рӯдö эмлымвер кумдыкышто верланыше святой Иоанн Кронштадтский лүмеш часамлаште вұдым святитлыме молебным эртарен. Юмын Авалан акафистым мурымо. Служитлыме деч вара Алексей ача погынышо-влаклан Юмын Аван Владимирский иконыж нерген каласкален, XV курымышто тиде иконын Ахмат хан деч Русьым кузе утарымыж нерген ойлен. Мучашлан чылаштан тауштен, святой вұдым үмбагышт шыжыктен.

**9 июль.** Юмын Аван Тихвинский иконыжын кечынже иконын кончымыжлан 640 ий теммыллан пöлеклалтше службо черкыште лийын. Литургий деч вара прихожан-влак Юмын Аван Тихвинский иконыжо лүмеш памашыш крестный ход дене каеныт. Тыште вұдым святитлыме молебен эртен. Каласен кодыман, тиде святой памашым олмыкташ күлеш, ты пашам шукташ Юмо полшыжо.

**13 июль.** Ты кечын черкыш Юмын Аван «Троеручица» иконыжым, Крымысе святитель Лукан да Москосо поро пиалан Матрона аванан мощыштым кондымо. Тыгай событий яллесе храмлаште чўчкыдын ок лий, сандене ме нине святой иконо да мощым шўм вургыж вученна. Кажне ег нунын деке тўкнен, шке илышыжым вашталтен кертеш манын кугун ўшана. Мемнан ял калык ондакак черке деке толын, святой иконо-влакым пеледыш аршаш дене вучен. Вучен шуктымек, святой-влаклан акафистым мурымо, кас, йўд службым Юмын Авалан эртарыме.

Кажныже шинчавўд йөре святой мощым шупшалын. А калык толын да толын. Мемнан куаннам мут дене умылтараш йөсö. Тыгай кугу куаным шижаш полшымыштлан Господылан да Юмын Авалан тауштена! Юмын Ава, утаре мемнам! Святой Лука, мемнан верч Юмым сörвале! Поро пиалан Матрона авана, мемнан верч Юмым сörвале!



**12 июль.** Черкын престольный пайремже кечын пайрем службо лийын. Тиддеч ончыч йўдвошт кумалмашым эртарыме. Куаным пырля пайлаш Литургийыш Йошкар-Ола гыч Христос Шочмо лүмеш черкын настоятельже иерей Александр Лоскутов толын. Черке мурым Ўшнур селасе черкын регентше Татьяна Михайлован вуйлатыме хор мурен. Муру-влак утларакше марла йонгеныт. Хор дене пырля черкыш толшо-влакат муреныт. Тидыже öрыктарен да тунамак чот куандарен. Храмыште калык шагал огыл лийын. Ўшнур селаште да лишыл яллаште илыше иктаж кокшўдö утла ег кумалын, шукушт Пырчесым подылыныт.

Литургий деч вара черке йыр крестный ход дене савырненыт, а пöртылмек, Алексей ача черкыште тыршен пашам ыштыше-влаклан изирак пöлек ден Таумутым кучыктен.

Пайрем «Юмо аралыже Шочмо элнам» фестиваль дене мучашлалтын. Ынде кудымшо ий тиде фестивальым Йошкар-Ола воктенысе черке кумдыкын благочинныйже, Советский посёлкысо Россий мландыште Чапландаралт Волгалтше чыла святой лүмеш черкын настоятельже протоиерей Николай Ярошевич ден миссионер-катехизатор Ирина Леонидовна Остапенко эртарат.

Фестивальым Ўшнур черкын хоржо почын, тропарь, кондак ден апостол Петр ден Павеллан моктымашым, «Мыйын шўлышем Юмым мокта», «Юмо ылыжын» мурылам марла мурен. Фестивальыш икымше гана черке пеленысе Рушарня школын тунемшыже-влак «Тау тылат Юмо» муру дене лектыныт. Эн изи тунемше Даша Петухова святой апостол-влак лүмеш почеламутым лудын. Тыгак Советский посёлкысо ветеран-влак, Россий мландыште Чапландаралт Волгалтше чыла святой лүмеш черкын Рушарня школжын воспитанникше да моло мурызо-влак шке мастарлыкыштым ончыктеныт.

Йошкар-Ола гыч Марий Эл тўвыран сулло пашаенже Эльвира Трифонова (тудо Советский район Колокудо ялын шочшыжо), семўзгар-влакым ачалыше семмастар Александр Иванов, Сенгымашын ХХХ-шо идалыкше лүмеш тўвыра полатын «Шўм-чон ушнымаш» вокал студийжым вуйлатыше, бард Лилия Алексеева да молат толыныт.

Святой апостол-влак Петр ден Павел лүмеш черкын приходшо фестивальыш ушнышо чыла еглан таум каласа да вес ийын угыч шкеж деке вуча.

**Татьяна ден Олег МИХАЙЛОВЫТ,**  
Ўшнур черкын прихожанже-влак,  
Советский район





## ЮМЫЛАН «УКЕ» ИДА МАН

**«Шүм-чон изолык» журналым лудшо-влак шекланен улыт, шонем: журналыштына ынде идалык наре Советский район Ушнур кундем гыч пурышо увер-влак савыкталтыт. Иымаланышт авторыштын лүмышт возалтеш: Татьяна ден Олег Михайловмыт, святой апостол-влак Петр ден Павел лүмеш черкын прихожанже-влак. Вара кушеч нуно улыт? Могай пашам шуктен шогат? Айста лишкырак палыме лийына.**

Татьяна Ивановна Марий митрополийын уставщик-псаломщик-влак курсшым тунем лектын. Кызыт Ушнур черкын регентше, тудым настоятель иерей Алексей Тарасовын «пурла кидше» манаш келшен толеш. Ик службат Татьянан вуйлатыме хорын мурымж деч посна огеш эрте. Татьяна Ивановна шкеже Шернур районысо Кугу Мушко ялеш шочын, кум ияш улмыж годым ешыже Советский велсе Вятский селаш илаш куснен, садлан тудо утларакше рушла мутлана. Туге гынат Юмын литургийлаште муро-влакым марла мурыкта, тыге шкежат марла лывыргынак ойлаш тўналын. Тиддеч посна черке пеленысе Рушарня школышто туныкта. Иоча-влаклан Татьяна Ивановна пелен лияш пеш келша. Теве июль мучаште нуно Йошкар-Олаш толыныт да Русьым тынеш пуртымылан 1035 ий теммылан пөлеклалтше фестивальште сылнын муралтеныт.

Пелашыже Олег Иванович тений Озан олесе духовный семинарийым тунем лектын да

кызыт Благовещений соборышто алтарниклан послушанийым эрта.

Михайловмытын ешыште тиде таче тыге: вате-марий коктынат черке пелен улыт, Юмылан кумалын илат. А вет Юмо деке лишемме корнышт нунын куштылгак лийын огыл...

Олег Михайлов Морко район Изи Кожляял гыч. Кугу Кожляял кандашьяш школым, Морко посёлкышто ПТУ-м, а вара Пермь олаште военно-авиационный училищым тунем лектын. Урал военный округышто службым эртыше шольшытым родо-туким чўчўжб-влак Вятский селаште илыше Росляковмытын Таня ўдырышт дене палымым ыштеныт. Пашаже тыге лийын. Олегын чўчўжб-влак Росляковмытлан пörтым чоҗеныт улмаш, да нунылан поро кумылан, лывырге капкылан, тыматле медичке ўдыр пеш келшен (Татьяна тунам Йошкар-Оласе медицине училищыште тунемын). Ик ий гыч нуно, 28 ияш Олегым туларташ шонен, тудым Росляковмыт деке виешак унала конденыт. Тиде 1994 ий 25 июнышто лийын. А ты кече деч пел ий ончыч латиндеш ияш Таня омыштыжо ончыкылык пелашыжым ужын. Кунам пörтышкышт Олег пурен шогалын – ўдыр тудым вигак пален: омышто ужмо качыже толын. Икымше вашлиймаштак Олег марлан лекташ йодын, а Таня вигак келшен. Ойым пидыныт да эше ик ийлан ойырленыт: Олег частьшкыже пörтылын, Таня медшўжар лияш ямдылалтын.

1995 ий 8 июлышто кугу марий сўан гўжлен, Морко район Волаксола ялсовет у еш шочмым пенгыдемден. Но адакат öрмаш: мужыраҗме нерген свидетельствыште кечыжым 25 июль манын сереныт. А тидыже Марий епархийын шочмо кечыжыс! Теве могай öрыктарымаш.

Но тунам йöратыше кок еҗ епархий нерген нимом пален огыл, сўанышт Петро пүтö кайыме жапыште лиймымат пален огыл. Пўтым веле огыл,





нуно тунам коктынат Юмыжымат жаплен огытыл, эсогыл Юмо да ўшан нерген кўлеш-оккўлым ойлыштыныт. Активист-атеист лийыныт.

Ваня эргышт шочмеке, Татьяна шкеже тынеш пурышо лийынат, йочажым идалыкашым тынеш пурташ кўлеш манын шонен. Кўлеш гын, кўлеш, сандене ачаланат тынеш пураш пернен. Олег пурен да тидын нерген тунамак монден. Мом ойлаш – шукуштын илышыште тыге.

Эргышт 5-ше классыште тунеммыж годым Озаг олашке конкурсыш миен улмаш. Нуным Раиф монастырьыш экскурсий дене пуртеныт, изи рвезылан тушто моткоч келшен. Пеленже мўнгышкышт икымше юмогам, Юмын Аван Иверский иконыжым, конден. Тиддеч вара ача-аважым тудым черкыш нангаяш шуко гана ўжын, но Татьяна ден Олег йочам пуйто ужынат-колынат огытыл. А лач тунам нунын 2 ияш ўдырышт кушкын, чынрак каласаш гын, нимом умылыдымо, нимом ыштен моштыдымо кушкыл гай лийын. Вет Машалан шучко диагнозым шынденит: неле форман ДЦП.



Тыге эше 4 ий эртен. Олег военный пенсионыште лийын гынат, пашам ыштен, утларак жапшым пашалан пуэн. Татьяна ойгырен ноен, адакше тиде жапыште Машенькалан эше ик диагнозым шынденит: эпилепсий, колен кайымаш. Эргыж ден пелашыжын черкыш ўжмыштым пўрѐн ончыч шотыш налын огыл, а ик кечын пырля каяш келшен.

2010 ий 11 сентябрь. Теве нуно Чкарино селасе Юмын Аван Леведмыже лўмеш черке ончылно шогат: кидыштышт 14 кило нелытан (!) 6 ияш ўдырышт. О Юмыжат! Мом тунам ача ден авалан ужаш да чыташ логалын огыл! Черке кудывечыш пураш гына тўналыныт – Маша шучко йўкын кычкырлаш да кадыргылаш тўналын, а вет парализоватлалтше лийыныс! Ныл кугуенг изи падыраш айдемым кучен сенен огыл, сандене черкын настоятельже Валентин ача Пырчесымат подылтен кертын огыл. Чот лўдмыж да ўрыктарыше сўретым ужмыж дене Олегын шинча ончылныжо осал вий-влак нерген сниматлыме «Омен» кинофильм эртен. Тудо умша кўргыштыжў ик мутым гына ойлен кертын: «Омен, омен».



Лач ты кечын, 2010 ий 11 сентябрьыште, нылле ийым эртыше пўрѐн кидышкыже икымше гана Молитвословым кучен. Тиддеч вара кажне каныш кечын ешге черкыш коштыныт, Валентин ачан кўштымыжым чыла шукташ тыршенит. Олег кертмыж семын Чкарино черкын настоятельжылан улышкалан, каныш кечылаште алтарникше лийын. А вара пашаж гычат каен, черкылан служитлыме корныш пентгыдын шогалын. Тений теве духовный семинарий пытарыме дипломжым налын, Юмын пўрымыж почеш кушко служитлаш колтат – тушко кая.

– *Ме вет ончычшо ўшанымаш ваитареш шогенна, православийым йўршеш йўрдымылан шотленна. А теве кузе Господь шке улмыж нерген шижтарыш: Тудо мыланна инвалид шочшым кучыктен пуыш. Вес тўнясе осалым мыланна шуко ончыктыш... Ятыр кучедалашна перныш. Лач ўдырланна кўра ме Юмо деке лишемна, черкылан служитлыме корныш шогална, –* каласыш Татьяна Ивановна.

Юмын эреак пеленышт улмым да Тудын улышыжым вате-марий Михайловмыт кечын шижын илат. Машенькашт «кушкыл» гыч поропоро кумылан, уло шўм-чонжо дене Юмым йўратыше ўдырыш савырнен. Тудо ынде эсогыл шинчен кертеш, ава-ачаже тудым ораван кресле дене черкыш коштыктат. Эргыштат Раиф монастырьыште лиймыж деч вара тачысе кечынат Юмылан ўшанен ила. Кызыт Господьын аралтышыже поснак кўлешан, вет Ваня военный академияым тунем лектын, кызыт сар кайыме верыште служитла. Ешангын, адакше шкенжын эргыжат тудын изиж годым кидышкыже налме икымше юмогаште сўретлалтше Юмын Аван пайремже кечын – Юмын Аван Иверский иконыжын кечынже – шочын.

«Юмо мемнам тугай татыште ўжеш, кунам ме тидым огына вучо, но ме Господьлан «уке» маншаш огынал, Тудлан шкенан келшымынам ончыктышаш улына», – тыге Олег Михайлов духовный семинарийыш пурымыж годым сочиненийыштыже возен. Пеш чын каласыме.

Анфиса ЭМАНОВА



## ТҮНЯН ВОЛГЫДЫЖО ЛИЙШЕ СВЯТИТЕЛЬ

**Т**ыглай черке служитель гыч тўнгалын, черке кўшыл чин марте нўлталтше ятыр священник калык коклаште кугу пагалымашым сулен налын, колымышт деч вараг нуным чот аклат. Юмылан йўрышын илаш неле улмым паленак, уло илышыштым Юмылан пўлекленыт. Тыгаяк лийын Воронежын икымше епископшо Митрофан.

Тудо 1623 ий 6/19 ноябрьште Владимир губерний (кызыт Иваново область Савино район) Антилохово селаште шочын. Священник тукым гыч улмаш Василий ачаже, аваже Мария (ала Мавра) лўман лийын. Юмын архистратигше Михаилым пагален шарныме кечын йочам тынеш пуртеныт да Михаил лўмым пуэныт. 40 ий марте илышыже икшырымын эртен: пелашыже да Иван эргыже улмаш, шкеже Сидорово селасе (кызыт Иваново область Иваново районыш пура) Иоанн Предтечын шочмыж лўмеш черкыште священник лийын.

Йўратыме пелашыжын колымеке, иерей Михаил Свято-Успенский Золотниковский пустыньш каен, тушто монах лияш ўп пўчмў йўлам Митрофан лўм дене эртен. У верыште кумалын илаш чот келшен, ўмыр мучаш марте тыште лияш шонен, но Господь тудлан вес корным ямдылен. Кум ий эртымек, тораште огыл верланыше Космо-Яхромский монастырьын инокшо-влак толыныт да священоинок Митрофаным шке игуменыштан шогалташ сўрваленыт. Сарск ден Подонский митрополитше Павел тидлан тудым благословитлен. У игумен йорлештше Космо-Яхромский монастырьлан у шўлышым пуртен: кермыч храмым нўлтен, иконым, кучылтшаш ўзгарым уэмден.

Пашам ворандарен моштымыжым ужын, тудым Кострома епархийысе Свято-Троицкий Макариево-Унженский ўдырамаш монастырьыш игуменлан колтеныт. Ты обительым преподобный Макарий эше 1439 ийыштак негызлен. Пытартыш жапыште тышке Романовыт тукым кугыжашамыч толаш йўратеныт, сандене вуйлатышат келшен толшо кўлын. Игумен Митрофаным Патриарх Иоаким архимандрит саныш шогалтен да 1675 ийыште тышке кусарен. Ты монастырьым шым ий наре вуйлатыме жапыште святой Митрофан шуко сайым ыштен: Юмын Аван Благовещенийже лўмеш кў храмым, тушан трапезный ден колокольным чонен. Икмыняр жап гыч Никольский храмым да Успенский черкым нўлтен. Преподобный Макарийым кугун пагален, тудын иконыжым Москошко кугыжан полатыш коштыктен, тушто молебеным эртарен.

Жапше тунам пуламыр лийын – старообрядец-влак калыкым пудыратеныт. Верам пенгыдемдаш, калыкым туныкташ йўн лийже манын, 1681–1682 ийласе Москосо Соборышто у епархий-влакым почаш палемденыт. Архимандрит Митрофаным



Патриарх Иоаким 1682 ий 2 апрельште угыч почмо Воронеж епархийын епископшылан шогалтен. Тыште тўрлў кундем гыч толшо калык илен: крым татар-шамычын керылт пуремышт деч аралаш манын, южыштым виеш покен конденыт, весышт шке озашт деч шылын толыныт. У епархийын кугу мланде кумдыкыштыжо 182 черке гына улмаш, южо вере 80 уштыш коклаште ик храмат лийын огыл.

Воронежыш толмек, святитель чыла священнослужительлан ўжмашым колтен: «Кўшылсў Юмын кугун пагалыме иерейжешамыч! Шарныза: те Христосын кўтўчыжў улыда! Моло-влакым чын корно дене вўдаш манын, тендан ушан шинчада уш-акылын волгыдыж дене волгалтшаш. Господьын каласымыж семын те тўнян волгыдыжо лийшаш улыда. Шке шорыкшо-шамычым апостол Петрлан кўташ ўшанен пуымыж годым Утарыше Христос тидын нерген кум гана каласен. Пастырь-влак кум тўрлын кўтат: туныктымо шомак дене, молитва да Святой Таинстве-шамычын куатше дене, тыгак шке илыш примерышт дене. Кум тўрлыжымат тыршен шуктыза, чын Юмым палыдыме-влакым Тынеш пуртыза, сулыкан-шамычым сулык касарымашке кондыза. Черле-шамыч деке поснак тўткў лийза, нуно вес тўняш Пырчес подылде да святой елей дене шўралтде ынышт кай».

Святитель Митрофаным толмыжо ты кундемым Юмын суапландарыме дене иктўр лийын. Тыште чапле кафедральный соборым чонаш кўлын, вет Юмын Аван Благовещенийже лўмеш храм пеш тошто улмаш. Собор чонаш кугыжан ешат, Москосо палыме ег-влакат полшеныт, 1692 ийыште ыштен шуктеныт да святитленыт. Владыка шкежат чылашт верч тыршен. Елец олаште лиймыж годым инокине-шамычым ужын



да кушто илимышт нерген йодын. Нунышт ег суртлаште гына илат улмаш. Тунам тудо пörъен монастырьын скитшым нунылан пуэн, монахиня Иулитам кугуракыштан шогалтен, тыге Знаменский монастырь негызлалтын.

Епархий кундемыште ятыр школым почын, книгам яра пуэден. Петр I императорын Воронежысе верфьыште корабль-шамычым чогаш тунгалмекыже, святитель тудлан оксам конден да каласен: «Шочмо элын кажне эргыже шке кугыжанышлан полшышаш. Государь, мемнан дечат оксам нал да Российын куатшым нолташ кучылт». Тыгак тудо Санкт-Петербург олам негызлаш полшен. Юмын Аван Казанский иконыжар налын да Петр императорым суапландарыме годым каласен: «Ты юмога у столицын да уло калыкетын леведышыже лиеш. Олаштет ты юмога лиеш гын, тушман тушко пурен ок керт». Санденак Петр I тушто Казанский соборым чогаш күштен. Епископ Митрофан ден император коклаште икана умылыдымаш лектын. Кугыжа тудлан шке полатышкыже мяш күштен. Полат воктене языческий статуи-шамычым ужмек, Владыка савырнен каен. «Нине идол-шамычым огыт коранде гын, мый тушко ом мий» манын. Император ончыч сырен кудалтен гынат, статуи-влакым корандыктен.



Воронеж епархийым святитель коло ий наре вуйлатен да 1703 ий 23 ноябрь/6 декабрьыште тынысын колен. Тойымашке Петр I толын, военачальник-шамыч дене пырля святительын колоткажым нумалын, шугарыш волтен. «Тыгай святой старец мыйын пелен тетла уке, тудлан курымаш шарнымаш лийже!» – ойлен кугыжа.

Владыка Митрофан тыгай сугыным коден: «Ушан кугезына-влакын каласымышт чыла еглан келшен толеш: тыршен ыште, икшырымын кучылт – поян лият. Утыждене ит йу, шагал коч – таза лият. Порым ыште, осал деч коран – утаралтат».

#### «ШУМ-ЧОН ИЗОЛЫК» МАРИЙ ПРАВОСЛАВНЫЙ ЖУРНАЛ

**Учредитель:** "Рус Православный Черкын Йошкар-Олазе да Марий Элысе епархий (Московский Патриархат)" религиозный организаций.

Журнал зарегистрирован Управлением Федеральной службы по надзору в сфере связи, информационных технологий и массовых коммуникаций по Республике Марий Эл, свидетельство о регистрации ПИ № ТУ 12-0164 от 12 декабря 2013 года.

Тираж: 1500 экз. Формат - А-4-12. Заказ №

Журнал лекме жап - 11.08.2023 ий.

0+ - знак информационной продукции согласно ФЗ от 29.12.2010 г. №436-ФЗ.

Журналым редакцийыште погымо да верстатлыме, «Стинг» ООО-што ямде оригинал-макет гыч савыктыме. Адресше: 424000, Марий Эл, Йошкар-Ола, Строитель урем, 95, 101А корпус, 12-12А пöлем.



Илышыштыже 57 храмым чогышо, чылаштым йоратыше да чаманыше епископыштым ег-влак порын шарненыт, шугарже деке толын, панихидым служитлаш йодыныт. Колоткажым у кафедральный соборыш кусарыме годым капшын тичмаш улмыжым ужыныт. 1831 ийыште Воронежын архиепископшо Антоний II (Смирницкий) святитель Митрофаным капшым күнчен лукташ күштен, а вес ийын тудым святой-влак ликыш пуртеныт.

Совет власть жапыште илыше-влаклан веле огыл, святитель Митрофанлан Христос верч түрлө семын орланаш логалын: то капшым ег-влак ончылно почыныт, то Воронежысе краеведений тоштерыш кусареныт, 1989 ийыште гына черкыш пörтылненыт. Кызыт тудын мощыжо Воронежысе Благовещенский кафедральный соборышто аралалтеш.

Святитель Митрофаным пагален шарнаш идалыкыште шым кечым палемденыт: 6 декабрь, 6 июль, 20 август, 17 сентябрь, 23 сентябрь, 5 февраль да 20 июнь.

**Анастасия ЧЕМЕКОВА**

**Редакцийын да издательын адресышт:** 424000, Йошкар-Ола, Вознесенский урем, 81, 224-ше пöлем.

**Тел.:** (88362) 45-39-54.

**E-mail:** marlagazet@mail.ru

**Тун редактор:** Н.В. Чузаев (протоиерей).

**Редакционный совет:** И.А. Сапаев, Д.В. Смирнов,

А.Н. Таныгина, А.П. Чемекова, А.В. Эманова.

**Компьютер дене келыштарыше:** Д.В. Смирнов.

Ак - кутырен келшыме почеш. Авторын да редакцийын шонымашышт түрлө лийын кертыт. Серыш-влак мөнгеш огыт колталт.

**РЕДАКЦИЙ ЙОДЕШ: ЖУРНАЛЫМ ШАЛА  
КЫШКЫЛТАШ ОGYЛ. ЛУДЫНАТ - ВЕСЫЛАН ПУ!**





## АЙДЕМЕ ЧОН ВЕРЧ КУЧЕДАЛМАШ

**М**итрополит Антоний (Сурожский) каласен: *«Вараш кодалтын». Ты умылымаш пеш лүдыкшö. Илышыште ме пеш куштылгын «Вараш кодалтын» манын ойлена, вет мом кызыт ыштен шуктен онал, тидым варарак ышташ йöнна уло. Ёмыр мучаште тыге каласаш перна гын, тунам тиде, чынжымак, пеш лүдыкшö лиеш. Тамык нерген шонкалымыж годым Ф.М. Достоевский «вараш кодалтын» манме умылымашым тамык денак тангастарен. Илыш эртен, а поро кышаже кодын огыл. Уш дене умылен, шём шолын, поро пашам ыштен кертме жап шулен йомын. Курымаш капка деке шуынат, а пуртен ончыкташетше нимоч уке, вараш кодалтын! Сандене палыза – тиде пеш лүдыкшö умылымаш».*

Колаш шушо айдеме пычкемыш кастане шке вакшышыштыже орланен киен. Шонгемын гынат, колымашлан шот дене ямдылалтын манаш ок лий. Курымашлыкыш корнын колымаш омсалондемаш шумек огыл, а айдемын шочмыж годымак почылтмыжым тудо пеш вараш кодын умылен. Сандене шонгыенгын чонжо чот орланен. «Вараш кодалтын, вараш кодалтын» манын, шке илыш мундыражым рончен. Намыше тудлан кугешнаш йöрышым огыл, а чоным корштарыше сүрет-шамычым ончыктен. Енлан осалым ыштымыже, лавыран пашаже почылтыныт, но ынде нимом вашталташ ок лий, вараш кодалтын!

Пöлемыш икмыняр гана ўдыржö пурен да ачаж ўмбака чаманен ончен. «Ала тудлан иктажмо кўлеш лиеш, жапыштыже конден шукташ ыле», – шонен. Но ачажлан ынде нимат кўлын огыл. «Ўдырем, чылаж верчат мыйым проститле» манын, ончалтышыж дене веле сөрвален кертын. Тудо пич йўдым колен, воктеныже нигö лийын огыл. Лўдын орланымыжым ўдыржö ужын огыл.

Кап деч ойырлышо чон верч тунамак сар тўналын. Осал шўлыш-шамыч тудым шкеныштынлан шотленыт. Илымыж годым Юмым жаплен огыл, тўрлö осалым ойлыштын. Кунам

ўдыржö шке пöлемышкыже юмогам конден шогалтен, ачаже тудлан могай гына осал шомакым ойлен огыл? Лийын тыгай, лийын!

Суксо-шамыч чонлан полшаш тыршеныт, арален налаш шонен, сай пашаже-влакым шарналтеныт. Шотан кум эргым да Христосым йöратыше ўдырым ончен куштымыж нерген ойленыт. «Ўдыржö христианке лийшаш верч тудо тыршен огыл, тидлан поро кумылжо лийын огыл», – вашештеныт ия-шамыч.

– Тудо садак шке ш о ч ш ы ж о - ш а м ы ч ы м йöратен, – ойленыт суксо-влак.

– Кузе гына нуным игылтын огыл, те тидым огыда шарне мо? – тунамак

йывыртен вашештеныт ия-шамыч. Учашымаш койынак талышнен.

– Ешыжым пукшен лукташ манын, пашам кыртмен ыштен, – ойленыт иктышт.

– Пел оксажым тудо йўын пытарен, – каласеныт весышт.

Кажне осал пашажым шарныктымышт гоным шонгыенгын чонжо лўдын чытырнен. Суксо-шамыч тудым йыр авыреныт, чакнаш шонен огытыл:

– Шке родо-тукымжо да лишылже-влаклан эре полшен, нигунам торешланен огыл.

«Тидыже тыгак лийын, полшаш йодмышт гоным нигöлан отказен омыл» манын шоналтымек, чонлан изиш куштылгын чучын, могай-гынат ўшанже шочын, вет шке кумылын да эше акым налде полшымаш – тиде кугу суап!

– Шолыштын! Мыскылен! Шойыштын! Ватыжлан азам кудалтыктен, йочаже утыждене улмыла чучын тудлан, – кычкыреныт ия-шамыч.

– Чынак, тудын сулыкшо шуко, но сулык верч öкынымашыжат лийын, – ойленыт суксо-влак.

– Ёмыржö мучко сулыкшо верч öкынышаш ыле, а тудо южгунам веле öкынен. Тиде чон мемнанак, шке декына налына, – каласеныт ия-шамыч.

Суксо-влакын тудлан полшен кертдымыштым шонгыенгын умылен. Шке чонжо верч кучедалаш вараш кодмыжым пален, торасе пычкемыш кавашке нимогай ўшан деч посна ончалын...

Пöлемыш эр велеш ўдыржö пурен да ачажым колышым ужын. Воктекыже шинчын, кидшым ниялтен, ачаж дене шке семынже шып мутланен. Вара кидышкыже четкым налын, вуйжым кумык сакен, ўнгышын сөрвалаш тўналын:

– Илыше Юмын Аваже, Юмым Шочыктышо Эн святой Ўдыр, ачамым утаре. Юмым Шочыктышо Эн святой Ўдыр, ачамым утаре.

Ўдыр шыпак кумалын, шём гыч лекше молитва изэнер гай йоген. Ачажын чонжылан кызыт пеш



ПН	ВТ	СР	ЧТ	ПТ	СБ	ВС
	1	2	3	4	5	6
7	8	9	10	11	12	13
14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27
28	29	30	31			

▲ - пища с растит. маслом	☞ - разрешение на вино
▲ - пища без растительного масла	☞ - воздержание от пищи
☞ - разрешение на рыбу	☞ - сплошные седмицы
☞ - скоромная пища без мяса	☞ - постные дни
☞ - разрешение на икру	☞ - особое поминовение усопших

8 – Марий кундемесе священомученик Сергей Стрельниковын кечыже.

9 – Чот орланыше святой Пантелеимонын кечыже.

## АВГУСТ. ЧЕРКЕ ПАЙРЕМ

10 – Юмын Аван Смоленский иконыжын кечыже.

13 – Петроградысе священномученик Вениаминын кечыже.

14 – Господын Кугун Пагалыме Ылыжтарыше Ыресше лумеш пайрем.

Успеный пүтө тунгалтыш.

19 – Господь Иисус Христосын Волгалт вашталтмыже.

20 – Воронежысе святитель Митрофанын кечыже.

21 – Соловецкын преподобныйжо-влакын, Зосима, Савватий ден Германын, кечышт.

22 – Апостол Матфийын кечыже.

26 – Святитель Тихон Задонскийын кечыже.

27 – Преподобный Феодосий Печерскийын кечыже.

28 – Юмын Аван мален колтымо гай колымыжо, Успеный пайрем.

29 – Господь Иисус Христосын Нерукотворный образшын кечыже.

31 – Юмын Аван «Всецарице» иконыжын кечыже.

неле улмым ўдыр умылен, тидлан көра чонжо шортын, а шкеже чарныде ойлен: «Илыше Юмын Аваже, Юмын Шочыктышо Эн святой Ўдыр, ачамым утаре. Юмын Шочыктышо Эн святой Ўдыр, ачамым утаре». Вичкыж парняже четкын шер пырчыже-влакым шўкалын, верыштым вашталтен.

Тыгодым пörьенгын чонжо торасе кавашке шўлыкын ончен, сулыкшо нерген ия-шамычын кычкырымыштым колыштын огыл. Кызыт сайын умылен: чоным тудлан Юмо курымашлык пиалан илышлан пуэн улмаш, а тудо шке чонжо нерген але марте шоненат огыл, тидым ышташ ынде вараш кодын. Суксо-влак пеш полшынешт гынат, чылажат арам... Тудо суксо-влак велыш ончалын, мом-гынат каласаш шонен. Тыгодым йырже чыла волгалт вашталтын, воктекеже ўдырамаш лишемын. Тудо пешак шыма, мотор да чапле лийын. Пörьенг Тудын тўсшым шке ўдыржын юмогаштыже шуко гана ужын, сандене вигак пален: Юмын Ава!

Илыше Юмын Аваже туддеке шыпак лишемын, суксо-влак ўмбаке порын ончалын, тура ончалтышыж дене ия-шамычым когартен. Вара айдеме чонлан кидшым шуен, ласканкаласен: «Шочшем, каена». Йўкшö чонеш логалше да тугай сылне лийын! Чон Тудын деке лишемын, кидшым пуэн, шкеже Юмын Шочыктышо Эн святой Ўдырым йöратен ончен. Тыгодым йол йымалныже ик тошкалтыш почеш весе лекташ тўнгалыныт, кажныштыже возымо: «Илыше Юмын Аваже, ачамым утаре. Илыше Юмын Аваже, ачамым утаре». Пörьенг ик тошкалтыш почеш весыш тошкалын да эркын күшкырак күзен.

Пылпомыш ден мландым Кучен ашныше Владычице ўнышемше чоным күшкө күзыктен. Суксо-влакат шке пашашт дене чонгештеныт, ия-шамычат йомын пытеныт, кавасе кумдык койын яндарештын. Йол йымалне гына тошкалтыш почеш тошкалтыш волгалтын, кажныштыже «Юмын Шочыктышо Эн святой Ўдыр, ачамым утаре» манын возымо йолген да чонлан кугу ўшаным пуэн.

Елена ЧЕРКАШИНАН ойлымашыже



## ОСЁЛ ДЕНЕ ИТ ЎЧАШЕ

Икана осёл тигрлан чодыраште шудо канде манын каласен. Тигр ўчашаш тўнгалын: «Уке, чодыраште шудо ужарге!» Нуно чот ўчашеныт, но иктыжат сенген огыл. Тунам нуно лев деке каеныт, вет тудо чодыраште кугыжа, тек чыным каласа. Тронышто шинчыше лев деке лишемме годымак осёл кычкыраш тўнгалын:

– Кугу озана! Шудо канде маныт, тиде чын мо? Лев вашештен:

– Да, чыным ойлат: шудо канде!

– А тигр тидын шотышто вес семын шона да ўчашымыж дене мыйым сырыкта. Пожалуйста, тудым наказатле, – йывыртен темлен осёл.

– Тигр вич ий мутланыде илыже! – күштен лев. «Шудо канде, шудо канде, чодыраште шудо канде» манын, осёл тёршталтен-тёршталтен умбаке кудалын.

Тунам тигр лев деч йодын:

– Кугуозана! Тый молан мыйым наказатлышыч? Вет шудыжо садак ужарге!

– Чынак, шудо ужарге, но мый вес амал дене наказатлышым. Тый, тыгай лўддымö да ушан янык, осёл дене ўчашен, шке жапетым йомдарет! Да эше тиде йодыш дене мый декем толаш тоштынат!? Ораде фанатик дене ўчашен, шерге жапым йомдарыман огыл. Тудлан нимогай чын огеш күл, тудо лачак кычкырен сенынеже, весымат шке шояжлан ўшандарынеже. Кунам ушдымо кычкырла, ушанлан шып лийман.



# КУАНЕН ЧИЯЛТЕНА



## ИКЫМШЕ СПАС

Ожно Русьышто мүйым июньышто погаш тўнгалыныт да 1 августышто, а у стиль дене 14 августышто, мучашленыт. Сандене Утарышылан (Спасительлан) пөлеклалтше августысо кум пайрем (Спас) кокла гыч икымшыже Мүй Спас манын лўмдалтын.

Тиде кечынак Господьын Кугун Пагалыме Ылыжтарыше Ыресше лўмеш пайремым пайремлена. Историйым шергалаш гын, тудым IX курымышто Константинопольышто палемдаш тўнгалыныт. Ожно лач августышто түрлө чер шарла улмаш. Нуным чактараш манын, тиде кечын кугыжан полат гыч Господьын Кугун Пагалыме Ылыжтарыше Ыресшым луктыныт, тудене уремлам святитленыт. Адакше 1/14 августышто Успеный пүтө тўгалеш, да, пүтө мучашлалтмешке, Ырес деке чыла ег тўкнен, полиштым йодын кертын.

Кызытат черкылаште 14 августышто алтарь гыч кумалаш толшо-влак деке Господьын Ыресшым луктыт.

Тыгак Икымше Спас кечын калык черкыш мүйым святитлаш конда. А мўкшызө-влак чыла кумылан-влакым да поснак йоча-шамычым шыштан мүй дене сийлат.



**14 АВГУСТ –  
ИКЫМШЕ СПАС, МҮЙ СПАС**

## МҮКШ НЕРГЕН

Саша ЧЕРНЫЙ семын

Мүйжө шере, ай, пеш шере!  
Нулен налат тыманмеш.  
Дыне дечын, кампет дечын,  
Финик дечат шере пеш.  
Сад-пакчасе изи пөртым  
Омарта манын ойллат.  
Кө ила? Изи айдеме?..  
Мўкш-влак тыште илылдат.  
Көргыштыжө – мүй караш,  
Күлеш рож-влакым темаш.  
Шокшо, шыгыр, но садак  
Мўкшын сомыл, ой, шукак.  
Тушто мўкш-влакын Ава  
Муныжым тыршен опта.  
Аваштлан полшаш вашкат  
Азам ончышо мўкш-влак.  
Шкенжымат йытыраят,  
Мўшкыржым темаш тыршат.  
Нунылан вет кугыжа,  
Пеш пагалыме Мўкш-Ава.  
Омарташтым оролат,  
Лўмын ойырымо мўкш-влак,  
Трук пачемыш лишемеш,  
Омарташ пурен кертеш.  
Йырым-ваш түрлө пеледыш,  
Мўян пушыштым шарен,  
Мўкш-влакым шке декышт ўжыт.  
Нунышт мият пеш вашке.  
А ик кечын омарта дек  
Мўкшызө эрак толеш,  
Шикшыжым колталын пош гыч,  
Мүйым мөнгыжө налеш.  
Чылалан сита вет мүйжө:  
Мўкш-влакланат, мыланнат.  
Умшашкем налам – ыммм, тамле.  
Коч тыят – таза лият!  
Анфиса ЭМАНОВА марланден